

Maciej Żmuda

**PRZYCZYNY WEJŚCIA CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ
NA ŚCIEŻKĘ PRZYSPIESZONEGO
WZROSTU GOSPODARCZEGO**

Wprowadzenie

Rozwój gospodarki Chińskiej Republiki Ludowej, który obserwujemy od końca lat 70-tych ubiegłego wieku, jest ewenementem na skalę światową. Wysokie i stałe tempo wzrostu gospodarczego, oscylujące wokół 10%¹, wpłynęło na zmianę pozycji Chin w gospodarce światowej. Chińska Republika Ludowa ewoluuje obecnie z głównego antyglobalisty w państwo, charakteryzujące się przyspieszonymi procesami integracji własnej gospodarki ze światem. Państwo to z mało znaczącego, izolującego się i zacofanego gospodarczo kraju przeszło do roli lidera gospodarki azjatyckiej, stopniowo zajmując pozycję gospodarczego lidera na skalę światową.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie czynników, które decydująco wpłynęły na powstanie chińskiego fenomenu. Wśród najważniejszych przyczyn wysokiego tempa wzrostu gospodarczego w Chinach wyróżnić można:

- reformy gospodarcze zapoczątkowane przez Deng Xiaopinga,
- otwarcie gospodarki kraju na świat,
- kapitał ludzki (zarówno specyfika rynku pracy – niskie koszty zatrudnienia, jak i wzrost wydajności pracy),
- politykę władz, która charakteryzuje się dużym stopniem autorytarności,
- bezpośrednie inwestycje zagranicznych korporacji, a także, zyskujące na znaczeniu w ostatnich latach, chińskie inwestycje za granicą.

Czynniki te omówione zostaną w dalszej części opracowania.

¹ W latach 1978-1995 przeciętny wzrost wynosił 9,4% rocznie, w okresie 1995-2003 – 9,8% rocznie, natomiast od 2003 roku wartość ta wynosi ponad 10%. Por. *Chińska polityka zagraniczna i jej uwarunkowania*. Red. J. Marszałek-Kawa J. Toruń: Wyd. Adam Marszałek, 2008, s. 261.

Reformy gospodarcze

Dynamiczny wzrost chińskiej gospodarki jest w dużej mierze pochodną ambitnych reform, zainicjowanych przez Deng Xiaopinga w 1978 roku. Przejęcie władzy przez tego dyktatora rozpoczęło nowy etap w dziejach Chińskiej Republiki Ludowej. Władze przyjęły reformatorski program „czterech modernizacji” – w rolnictwie, przemyśle, obronie narodowej oraz w obszarze nauki i techniki². Postanowiono także otworzyć kraj na wpływy z zewnątrz. Reformy zainicjowane pod koniec lat 70-tych dotyczyły pięciu głównych obszarów³:

- stopniowe urynkowanie gospodarki,
- otwarcie kraju na świat w aspekcie gospodarczym, a także politycznym i społecznym,
- odejście od maoistowskiej ideologii na rzecz odbudowy struktur państwowych o charakterze administracyjnym, przy jednoczesnym propagowaniu nowej ideologii modernizacji kraju,
- budowa nowego porządku prawnego, którego celem stała się demokratyzacja życia społecznego,
- przywracanie szacunku dla dawnej kultury i tradycji chińskich, których kulturowanie było zakazane w czasach dyktatury Mao Zedonga.

Ważne jest, że zdecydowano się wówczas na stopniowe wprowadzanie reform. Władze uważały, że w przypadku, gdy brak jest doświadczenia podobnych transformacji, próby gwałtownego przekształcenia systemu państwa są zbyt ryzykowne i jedyną słuszną drogą pozostaje stopniowość. Zmiany wprowadzano w wybranych przedsiębiorstwach i instytucjach. Umożliwiało to dokonywania ewentualnych poprawek przed implementowaniem rozwiązań na szerszą skalę⁴. Proces reform przebiegał w kilku fazach.

1. Faza pierwsza (lata 1979-1984) stała pod znakiem rolnictwa i budowy próbnych specjalnych stref ekonomicznych w sąsiedztwie Hongkongu. Priorytetowym celem reformy rolnictwa było osiągnięcie samowystarczalności w wyżywieniu narodu⁵. Głównym narzędziem stosowanym podczas modernizacji tego obszaru był system samoodpowiedzialności. Polegał on na udzieleniu chłopom gruntów rolnych, narzędzi i kredytów, za które płacili odpowiednimi dostawami. Jeśli chłop nie wiążywał się z obowiązkowych dostaw, musiał zwrócić ziemię państwu. Na początku lat 80-tych utworzone zostały cztery pilotażowe strefy ekonomiczne. W

² T. Kowalik: *Systemy gospodarcze. Efekty i defekty reform i zmian ustrojowych*. Warszawa: Fundacja Innowacja, 2005, s. 222.

³ *Azja Wschodnia na przełomie XX i XXI wieku. Przemiany polityczne i społeczne*. Red. K. Gawlikowski. Warszawa: TRIO, 2004, s. 118.

⁴ W. Szymański: *Czy globalizacja musi być irracjonalna?* Warszawa: SGH, 2007, s. 184-185.

⁵ T. Kowalik: wyd. cyt., s. 222.

strefach tych wprowadzono szerokie swobody działania dla obcego kapitału⁶. Zaowocowało to transferem kapitału, nowych technologii i metod zarządzania, zwłaszcza z brytyjskiej kolonii – Hongkongu.

2. W 1984 roku rozpoczęła się druga faza reform, która dotyczyła przemysłu. Okazała się ona znacznie trudniejsza niż reforma w rolnictwie. Początkowo nie chciano destabilizować przedsiębiorstw państwowych. Jednak zaczęły one przynosić straty, co skłoniło rządzących do podjęcia działań reformatorskich⁷. Zaczęto stosować zasadę: więcej rynku, mniej państwa, koncentrować się na wydajności, stosować zarządzanie zamiast biurokracji, a przede wszystkim respektować autonomię firm. Ponadto do gry rynkowej dopuszczono przedsiębiorstwa prywatne. Z czasem rozwinęły się także podmioty gospodarcze o nowym charakterze – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz akcyjne. Równocześnie powstały pierwsze giełdy.

3. Trzecia faza procesu rozpoczęła się w drugiej połowie lat 80-tych i miała na celu głównie reformy polityczne. Chodziło o bardziej rygorystyczny rozdział państwa od partii, wzmocnienie pozycji Kongresu Ludowego, decentralizację uprawnień decyzyjnych, przebudowę systemu kadr i podniesienie bezpieczeństwa prawnego. Zaczęto odchodzić od dyktatury proletariatu na rzecz demokracji. Zmiany te dotyczyły głównie najniższych szczebli władzy. Na wsiach przeprowadzono próbną, demokratyczną wybory lokalne. Deng Xiaoping podkreślał jednak, że demokratyzacja Chińskiej Republiki Ludowej nie ma na celu przejęcia zachodnich wzorów, lecz wypracowanie modelu chińskiego⁸.

4. Czwarta, tym razem nieplanowana, faza podczas reformowania Chin pojawiła się, kiedy to nasiliły się liczne objawy kryzysu. Zaczęły ujawniać się negatywne strony zreformowanej gospodarki – różnice majątkowe, inflacja i korupcja. Państwo musiało stawić czoła kryzysowi politycznemu. W 1989 roku doszło do masowych protestów studenckich, które spotkały się z demonstracyjnymi oznakami solidarności znacznych części społeczności miejskich, zwłaszcza robotników. Protestujący żądali rozpoczęcia reform politycznych, wolności słowa, demokratyzacji życia publicznego oraz rozprawy z narastającą korupcją. Kulminacyjnym punktem próby sił między studentami a Komunistyczną Partią Chin było zajście na placu Tiananmen (4 VII 1989). Manifestacje zostały krwawo stłumione. Po wielotygodniowych kampaniach propagandowych władzy udało się uzyskać akceptację większości społeczeństwa dla „wpadek” rządzących. Kryzys polityczny trwał do 1992 roku, kiedy to Deng Xiaoping podjął słynną „wiosenną podróż na południe”, w trakcie której wygłosił szereg przemówień. Za wzór dalszego rozwoju kraju postawił m.in. specjalne strefy ekonomiczne. Zaządał on więcej rynku i więcej odwagi reformatorskiej. Głosił, że w centrum musi znajdować się gospodarka i tylko gospodarka, a drogowskazem ma być Komunistyczna Partia Chin. Chiny aż

⁶ *Azja Wschodnia...*, wyd. cyt., s. 118.

⁷ T. Kowalik: wyd. cyt., s. 224.

⁸ *Azja Wschodnia...*, wyd. cyt., s. 119.

do tej pory rozwijają się zgodnie z duchem „wiosennych przemówień” reformatora.

Zalecenia Deng Xiaopinga, dotyczące dalszych działań reformatorskich, znalazły odzwierciedlenie w dalszych planach rządzących. W 1997 roku zaakceptowano cztery fundamentalne reformy o kluczowym znaczeniu dla dalszego rozwoju państwa⁹:

- uznano zasadę państw prawa, co nakładało na wszystkie szczeble władzy państwowej obowiązek opierania działalności swoich organów na normach prawnych,
- eksperymentalne wolne wybory na wsiach, które miały miejsce pod koniec lat 80-tych, uznano za praktykę godną upowszechnienia,
- uznano za konieczne zreformowanie administracji państwowej, które miało polegać na ograniczeniu zarówno liczby urzędów i ministerstw, jak i liczby personelu administracyjnego, co oznaczało odchodzenie od modelu radzieckiego na rzecz amerykańskiego,
- podjęto decyzję o zreformowaniu pozostałości przemysłu państwowego poprzez jego komercjalizację i prywatyzację.

Kluczem do sukcesu Chin stał się właściwy kierunek, zgodny z kierunkiem przemian w gospodarce światowej, oraz właściwa kolejność przeprowadzanych reform. Władze skupiły się na poprawie efektywności gospodarowania dysponowanymi zasobami i na rozwoju produkcji zaawansowanej technologicznie. Ułatwiło to zdobycie pozycji lidera w regionie Azji i Pacyfiku, ale także przyczyniło się do szerszego włączenia się Chińskiej Republiki Ludowej do gospodarki światowej¹⁰.

Reformy, które zapoczątkowane zostały przez Deng Xiaopinga, nie miałyby takich istotnych następstw, gdyby nie proces globalizacji, który postępował równoległe ze zmianami przeprowadzanymi w Chinach. Oba te procesy uzupełniały się nawzajem. Jednak globalizacja obejmowała Chińską Republikę Ludową stopniowo – Chiny musiały bowiem nadrobić dystans, dzielący to państwo od innych mocarstw gospodarczych świata¹¹.

Otwarcie chińskiej gospodarki na świat

Równoległe z wprowadzanymi reformami zaczął następować wzrost otwartości gospodarki Chińskiej Republiki Ludowej. Władze państwowe, poprzez implemen-

⁹ *Azja Wschodnia...*, wyd. cyt., s. 122.

¹⁰ *Azja-Pacyfik. Obraz gospodarczy regionu*. Red. B. Drelich-Skulska. Wrocław: Wyd. AE, 2007, s. 255.

¹¹ W. Szymański: wyd. cyt., s. 210.

tację polityki „otwartych drzwi”, osiągnęły niebywały sukces w dziedzinie handlu zagranicznego. Istnieje wiele czynników, które przyczyniły się do wzrostu umiędzynarodowienia chińskiej gospodarki. Wśród przyczyn wymienić można m.in. znaczne obniżki cen oraz redukcję barier pozataryfowych¹². Niwelowanie tych ograniczeń związane było przede wszystkim z programem akcesyjnym do Światowej Organizacji Handlu (WTO). Przystąpienie Chin do WTO w 2001 roku uznać można za czynnik, który odegrał decydujące znaczenie w procesie integracji Chińskiej Republiki Ludowej ze światową gospodarką oraz przy uzyskiwaniu trwałego rozwoju handlu międzynarodowego¹³.

Wprowadzanie polityki „otwartych drzwi” oznaczało stopniowe odchodzenie od planowania handlu zagranicznego. Skutkiem implementacji takiego rozwiązania było odejście od strategii izolowania się i uniezależniania się Chin od pozostałych krajów. Model samowystarczalności chińskiej gospodarki, który realizowany był do 1978 roku, wyparty został przez sukcesywne rozwijanie stosunków międzynarodowych, co skutkowało stopniowym włączaniem Chin do systemu światowego. Odchodzenie od protekcjonizmu państwowego i ograniczanie kontaktów z zagranicą podporządkowanych układom politycznym zdynamizowało handel i sprawiło, że rola Chin w wymianie międzynarodowej systematycznie się umacnia.

Głównym bodźcem podjęcia przez chińskie władze kroków, zmierzających do zmiany pozycji państwa w gospodarce światowej, były sukcesy „tygrysów azjatyckich”. Kraje te dynamiczny rozwój zawdzięczały przede wszystkim realizowaniu działań, które aktywizować miały eksport. Na wzór „tygrysów azjatyckich” rządzący chińską Republiką Ludową rozpoczęli proces liberalizacji handlu zagranicznego. Początkowo ich działania polegały na zastępowaniu bezpośredniego planowania wymiany z zagranicą innymi instrumentami polityki międzynarodowej. Istotne zmiany w tej dziedzinie nastąpiły od momentu, kiedy Chiny złożyły wniosek o ponowne przyjęcie do WTO. Wymogi akcesyjne odzwierciedlenie znalazły w niwelowaniu interwencjonizmu państwowego. Zasadniczym zmianom poddano ustalanie stawek celnych, regulowanie kursu walutowego, czy też subsydiowanie krajowych przedsiębiorstw. Zaprzestanie praktyk protekcjonistycznych oznaczało także uzyskanie przez wszelkiego typu przedsiębiorstwa swobody prowadzenia handlu z zagranicą i doboru partnerów handlowych. Ponowne przystąpienie Chińskiej Republiki Ludowej do struktur WTO oznacza dla tego państwa pełne włączenie do systemu światowego¹⁴.

¹² *Współczesna gospodarka światowa. Główne centra gospodarcze*. Red. B. Mucha-Leszko. Lublin: UMCS, 2005, s. 307.

¹³ *Świat, Europa i Polska w dobie współczesnych przemian gospodarczych*. Red. T. Sporek. Katowice: Wyd. AE, 2007, s. 55.

¹⁴ Tamże, s. 56-57.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Napływ kapitału zagranicznego w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych korporacji (BIZ) jest wynikiem wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej Chińskiej Republiki Ludowej, będącej pochodną wzrostu gospodarczego. W ciągu ostatniej dekady Chiny stały się jednym z największych odbiorców inwestycji bezpośrednich na świecie. Silna pozycja tego państwa jako odbiorcy BIZ opiera się na stabilności polityczno-gospodarczej kraju, włączeniu chińskiej gospodarki do systemu globalnego oraz taniej sile roboczej.

Napływ BIZ do Chin odbywał się stopniowo. Początkowo inwestycje lokowane były w specjalnych strefach ekonomicznych. Wraz z otwieraniem się chińskiej gospodarki oraz zmianami w systemie prawnym następował dalszy rozwój BIZ. W 1984 roku umożliwiono lokowanie inwestycji poza wyznaczonymi uprzednio strefami. Natomiast w 1996 roku, wraz z przyjęciem regulacji Międzynarodowego Funduszu Walutowego, zniesiono wszystkie ograniczenia dla transakcji zagranicznych. Kolejna fala inwestycji napływających do Chin wiąże się z przystąpieniem tego państwa do WTO i liberalizacją państwa¹⁵. Wraz ze wzrostem BIZ zmieniło się ich znaczenie dla Chińskiej Republiki Ludowej. Początkowo miały one na celu rozwijanie działalności produkcyjnej przeznaczoną na eksport, zapewniając jednocześnie tworzenie miejsc pracy. Obecnie są głównym źródłem technologii oraz organizacyjnego know-how¹⁶.

Istotnym czynnikiem, który przyciąga zagraniczne inwestycje do Chin, jest kapitał ludzki, a zwłaszcza jego cena. O konkurencyjności Chin w tym obszarze decyduje¹⁷:

- bardzo niski poziom płac, który wynika m.in. z ograniczonej mobilności pracowników w układzie międzynarodowym; ograniczenie to powoduje bowiem blokowanie możliwości kształtowania globalnego rynku pracy oraz hamuje proces wyrównywania się ceny czynnika ludzkiego w systemie międzynarodowym,
- minimalne obciążenie płac kosztowymi narzutami,
- zaniżony realny kurs yuana, który zwiększa konkurencyjność cenową w wymianie międzynarodowej¹⁸,
- przedsiębiorczość i dyscyplina charakteryzujące chińskich pracowników.

Oprócz niskiego poziomu płac, również wzrost wydajności pracy i siły roboczej jest cechą charakterystyczną chińskiego kapitału ludzkiego. Na rozwój zdolności

¹⁵ *Współczesna gospodarka...*, wyd. cyt., s. 314

¹⁶ *Chińska polityka...*, wyd. cyt., s. 267

¹⁷ W. Szymański: wyd. cyt., s. 188

¹⁸ Kurs yuana jest blisko czterokrotnie niższy w stosunku do siły nabywczej porównywalnego koszyka dóbr. W ten sposób konkurencyjność, która jest konstytuowana przez niski poziom płac, jest sztucznie wzmacniana przez politykę kursową prowadzoną przez władze państwowe.

wytwórczych kraju istotny wpływ ma edukacja. Ostatnie lata przyniosły znaczną poprawę w sferze wykształcenia i posiadanych kwalifikacji technicznych mieszkańców Chin. Coraz większy jest odsetek osób studiujących, które często podejmują naukę na uczelniach zagranicznych. Wzrost jakości zasobów ludzkich przekłada się na zmiany w strukturze zatrudnienia. Są one zgodne z tendencjami obserwowanymi w gospodarce światowej. Państwo przechodzi od modelu gospodarki rolniczo-przemysłowej w kierunku przemysłowo-rolniczej o rosnącym znaczeniu sektora usług¹⁹.

Stworzenie odpowiednich warunków dla zagranicznych inwestycji jest również wynikiem podjętych przekształceń w dziedzinie ustawodawstwa. Wprowadzenie przejrzystych i stabilnych regulacji jest istotne z punktu widzenia dawców kapitału. W tym celu władze chińskie podjęły szereg działań zachęcających zagranicznych inwestorów do lokowania kapitału w Chińskiej Republice Ludowej. Modernizacji uległy przepisy dotyczące bezpośrednich inwestycji. Spowodowało to zrównanie szans zagranicznych inwestorów z firmami krajowymi, a rynek chiński został otwarty na nowe aspekty działalności gospodarczej: działalność finansowa (bankowość i ubezpieczenia) oraz handel detaliczny²⁰.

Rozwój gospodarki chińskiej, będący skutkiem podjętych reform i przekształceń, spowodował wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Chin i napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Dzięki lokowaniu kapitału przez zagranicznych inwestorów, zwiększa się możliwość Chin dotycząca kształtowania międzynarodowych struktur gospodarczych. Chińska Republika Ludowa staje się coraz silniejszym podmiotem gospodarki światowej.

Chiny są nie tylko krajem napływu BIZ, ale także coraz bardziej liczącym się inwestorem. Chińskie przedsiębiorstwa realizują strategię „wychodzenia na zewnątrz” i inwestują poza granicami kraju. Rozszerzanie działalności odbywa się w dwojaki sposób: poprzez przejmowanie obcych przedsiębiorstw lub poprzez ekspansję własnej działalności. Do głównych motywów chińskiej ekspansji na rynki międzynarodowe zaliczyć należy²¹:

- wzrost konkurencji na rynku wewnętrznym,
- unikanie barier eksportowych,
- zabezpieczenie dostaw surowców i nośników energii,
- transfer know-how,
- poprawę zarządzania.

Działania chińskich przedsiębiorstw są dodatkowo wspierane przez państwo, co skutkować może znacznym wzrostem znaczenia tych podmiotów gospodarczych na arenie międzynarodowej.

¹⁹ *Współczesna gospodarka...*, wyd. cyt., s. 305-306.

²⁰ *Chińska polityka...*, wyd. cyt., s. 222-224.

²¹ Tamże, s. 267.

System polityczny

Czynnikiem, który odgrywa ważną rolę w budowaniu pozycji konkurencyjnej państwa chińskiego jest sposób funkcjonowania tego kraju, jego autorytarny charakter. Taki system, gwarantujący stabilność struktur i korzystne warunki rozwoju w dłuższej perspektywie, jest silnym atutem budowania pozycji międzynarodowej Chin. Wszystkie opisane powyżej czynniki determinujące wzrost gospodarczy Chińskiej Republiki Ludowej zależne są od polityki prowadzonej przez rządzących.

Autorytarne państwo chińskie, niezależne od spekulacyjnego kapitału zewnętrznego, może prowadzić suwerenną politykę gospodarczą. Od końca lat 70-tych państwo prowadziło politykę sterowania napływem BIZ do dziedzin charakteryzujących się wysokim zaawansowaniem technologicznym z wymogiem przeznaczenia na eksport co najmniej połowy produkcji, która jest wynikiem tych inwestycji. Co więcej, Chiny prowadzą aktywną politykę proeksportową, co pozwala im uniknąć barier związanych z handlem międzynarodowym.

Autorytarny charakter państwa ma istotny wpływ na kształtowanie rynku pracy. W Chinach nie są obecne problemy związane z ustrojem demokratycznym, tj. roszczenia, obciążenia i regulacje będące wynikiem potrzeb społecznych i redystrybucji dochodu narodowego. Państwo chińskie nie rozwija świadczeń społeczno-socjalnych, które zastępowane są w dużej mierze przez system zabezpieczeń przez rodzinę wielopokoleniową. W połączeniu z niskim poziomem płac sprawia to, że chińska siła robocza staje się ważnym czynnikiem decydującym o napływie bezpośrednich inwestycji²².

Również odgórnie sterowana polityka kursu yuana zwiększa atrakcyjność inwestycyjną Chin. Zcentralizowana polityka kursowa podnosi także konkurencyjność cenową chińskich produktów. W takiej sytuacji Chińska Republika Ludowa staje się coraz bardziej bezkonkurencyjna w sferze produkcji z punktu widzenia rynku globalnego²³.

Pomimo faktu, iż zakres kontroli rządzących jest dużo mniejszy niż w okresie władzy totalitarnej i wciąż podlega zmianie, rola partii sprawującej władzę wciąż pozostaje decydująca w kreowaniu warunków dla wzrostu gospodarczego Chińskiej Republiki Ludowej.

²² W. Szymański: wyd. cyt., s. 188, 213.

²³ Tamże, s. 213.

Podsumowanie

Wysokie tempo wzrostu gospodarczego Chińskiej Republiki Ludowej, będące fenomenem na skalę globalną, jest wynikiem działania wielu czynników. Za siłę sprawczą takiego stanu rzeczy uznać można reformy, których celem było urynkwienie gospodarki, rosnącą otwartość gospodarki chińskiej, zagraniczne inwestycje bezpośrednie, efektywną politykę proeksportową i walutową, specyfikę chińskiego rynku pracy oraz dostosowywanie regulacji prawnych do międzynarodowych standardów. Wszystkie te czynniki przenikają się i wzajemnie uzupełniają. Skutkiem tego jest osiągnięcie przez Chińską Republikę Ludową dynamicznego tempa wzrostu gospodarczego, które utrzymuje się na poziomie 10% już od 30 lat. W ciągu tego okresu narodził się podmiot gospodarki globalnej, który urosł w siłę do tego stopnia, że już wkrótce może stać się najważniejszym elementem systemu globalnego.

BIBLIOGRAFIA

1. *Azja Wschodnia na przelomie XX i XXI wieku. Przemiany polityczne i społeczne*. Red. K. Gawlikowski. Warszawa: TRIO, 2004.
2. *Azja-Pacyfik. Obraz gospodarczy regionu*. Red. B. Drelich-Skulska. Wrocław: Wyd. AE, 2007.
3. *Chińska polityka zagraniczna i jej uwarunkowania*. Red. J. Marszałek-Kawa J. Toruń: Wyd. Adam Marszałek, 2008.
4. Kowalik T.: *Systemy gospodarcze. Efekty i defekty reform i zmian ustrojowych*. Warszawa: Fundacja Innowacja, 2005.
5. Szymański W.: *Czy globalizacja musi być irracjonalna?* Warszawa: SGH, 2007.
6. *Świat, Europa i Polska w dobie współczesnych przemian gospodarczych*. Red. T. Sporek. Katowice: Wyd. AE, 2007.
7. Weggel O.: *Chiny*. Warszawa: Cyklady, 2006.
8. *Współczesna gospodarka światowa. Główne centra gospodarcze*. Red. B. Mucha-Leszko. Lublin: UMCS, 2005.

SUMMARY

The reasons of the entrance of the People's Republic of China on the accelerated economic growth path

The economy development of the People's Republic of China, which has been observed since the end of the 1970s, is the phenomenon on the world scale. The strong and steady economic growth, oscillating around 10%, influences the position of China in the world economy. The People's Republic of China has shifted from an isolated and underdeveloped country to the leader of the Asian economy, becoming, at the same time, one of the most important economies in the world.

The following article refers to the factors which exert a profound influence over the rise of the Chinese phenomenon. The article author presents the determinants of Chinese economic growth such as reforms begun by Deng Xiaoping, opening the country economy to the world, the human capital specificity, foreign direct investments and the authoritarian politics.